

5. Каценко А. Л., Устенко Р. Л., Свінцицька Н. Л. Роль філософської думки у становленні медицини. Modern directions of scientific research development : proceedings of IV International Scientific and Practical Conference, Chicago, USA, September 28–30. 2021. Chicago : BoScience Publisher, 2021. P. 43–50.
6. Смаль В., Позняк О. Внутрішньо переміщені особи: соціальна та економічна інтеграція в приймаючих громадах (за матеріалами Вінницької, Запорізької, Івано-Франківської та Полтавської областей). Проект ПРОМІС, 2016. С. 93.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМОРЕГУЛЯЦІЇ

Бондарев О. С., Тесленко М. М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

bondariev.oleh@gmail.com

Teslenkommm@gsuite.pnpu.edu.ua

Актуальність дослідження. Соціальне, економічне, політичне становище в українському суспільстві зумовлює широке коло особистісних та міжособистісних проблем, які вимагають кваліфікованої фахової психологічної допомоги. Тому постійно підвищується попит на психологічні послуги в різних сферах суспільної діяльності, а, отже, зростають потреби та вимоги до системи професійної підготовки психологічних кадрів. Одним із аспектів цієї проблеми є завдання підвищення ефективності процесу підготовки фахівців-психологів у закладах вищої освіти за рахунок розвитку якостей особистості студентів відповідно до вимог обраної професії.

Проте, питання систематизації даних про особливості формування емоційної сфери та емоційного інтелекту студентів психологів та чинників, що визначають його динаміку, залишається мало вивченим. Окрім того, фактично відсутні наукові дослідження, в яких представлено порівняння особливостей емоційного інтелекту студентів-психологів з різним рівнем саморегуляції. Саме це і зумовило актуальність даного дослідження.

При вивченні цієї проблеми ми керувалися розумінням особливостей професійного становлення студентів-психологів, які досліджувалися у працях багатьох психологів (О.А. Білобрикіна, О.Ф. Бондаренко, С.Л.Братченко, В.Г. Панок, Н.І. Пов'якель); нами також були вивчені і враховані вікові особливості студентів які висвітлені у працях Б.Г. Ананьева, К.О. Абульханової, Л. Білик, Т. Грабовської, Л.Г. Подоляк, Н.С. Пряжнікова.

У ряді актуальних досліджень (М.В.Войтович, Т.В.Жванія, М.В.Замятіна,

В.В.Зарицька, М.В.Кокарева, І.Г.Павлова, О.С.Толков) виявлені особливості емоційних станів та емоційного інтелекту студентів, які навчаються психологічним спеціальностям.

Мета роботи: теоретично вивчити питання психологічних особливостей емоційного інтелекту студентів-психологів з різним рівнем саморегуляції.

Емоційний інтелект як психологічне явище почали вивчати лише в 90-х роках минулого століття. Велика кількість науковців у своїх працях описували особливості людського інтелекту, способи його дослідження та значення його у житті людини. Один із перших, хто зрозумів множинність форм прояву інтелекту був Говард Гарднер, який відокремив дев'ять типів інтелекту. Концепція емоційного інтелекту (EI) Д.Карузо, П.Саловей і Дж. Майер, розкривала досліджуване явище як сукупність ментальних здібностей до розуміння власних емоцій і емоцій інших людей. Емоційний інтелект, за Д. Гоулманом, являє собою сукупність чинників, які дозволяють особистості відчувати, мотивувати себе, регулювати настрій, контролювати імпульсивні прояви, утримуватися від фрустрації і таким чином досягати успіху в повсякденному житті.

Термін «емоційний інтелект» уперше запровадили Пітер Селові та Джон Меєр у 1990 р. Під емоційним інтелектом вони розуміють комплекс індивідуальних здатностей чи рис, які відповідають за те, наскільки вплив емоційних явищ виявиться конструктивним чи деструктивним для поведінки людини.

Дж. Готтман і Дж. Деклер активно популяризують емоційний інтелект і його місце у вихованні молодого покоління. Учені зазначають, що виховання емоційного інтелекту – це процес і результат розуміння почуттів дітей, уміння співпереживати, заспокоювати направляти ці почуття на формування поведінки, а не обмежувати емоційну сферу дитини.

До людини, яка претендує на посаду практичного психолога, висувається система вимог, яка містить два компоненти. Це вимоги як до професійної компетентності фахівця, так і до його особистості. При цьому, процес професійної підготовки психологів має на меті, окрім розширення спеціальних знань та можливостей застосовувати психологічні техніки у практичній діяльності, істотні зміни у структурі особистісних характеристик, адже особистість психолога – головний інструмент у наданні психологічної допомоги клієнтам.

Зважаючи на вищесказане, професіоналізація навчання передбачає не тільки оволодіння майбутнім фахівцем ключовими професійними компетенціями, а й створення умов для професійного та особистісного розвитку. У контексті готовності психологів до майбутньої діяльності особливої ваги набуває сформованість емоційного інтелекту майбутнього фахівця.

Одним з аспектів підготовки студентів виступає процес формування емоційного інтелекту як сукупності здатностей, знань, умінь і навичок, що дозволяють людині управляти власними емоціями й, аналізуючи ситуацію

спілкування, створювати сприятливу емоційну атмосферу в процесі комунікації.

Особливості впливу емоційного інтелекту на підготовку до професійної діяльності найвиразніше виявляються у когнітивній (уявлення про себе та про інших), емоційній (емоційне самопочуття), поведінковій (комунікативна поведінка) сферах студентського середовища.

Процес розвитку емоційного інтелекту у студентів-психологів І.Мещерякова пропонує умовно розбити на п'ять етапів: пізнання самого себе, навчитися управляти своїми емоціями й почуттями, навчитися розпізнавати емоції інших людей, оволодіння вмінням управління станами партнерів по спілкуванню, розвиток психологічного професіоналізму.

Висновок: У загальному, можемо зауважити, що сформованість спроможності до ідентифікації емоційних станів у студентів-психологів виступає проявом сформованості їх особистісної та професійної зрілості, вагомим аспектом їх готовності до професійної діяльності. Адже, залежно від того, наскільки фахівець спроможний ідентифікувати емоційні стани свої та оточуючих людей, керувати ними, залежить і успішність його діяльності і можна зробити висновок про сформованість його особистісної зрілості (Т.В.Коломієць, Т. Ю. Кулаковський).

ЛІТЕРАТУРА

1. Собченко О. М. Здібності у структурі емоційного інтелекту як фактор формування особистості. Наука. Релігія. Суспільство. 2010. № 4. С. 84-87.
2. Тетерук С. П. Формування механізмів саморегуляції студентів в іншомовному просторі : автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07. К., 2006. 21 с.
3. Шпак М. Емоційний інтелект в контексті сучасних психологічних досліджень. Психологія особистості. 2011. №1(2). С. 282–288.
4. Schunk, Dale H.; Ertmer, Peggy A. Boekaerts, Monique (Ed); Pintrich, Paul R. (Ed); Zeidner, Moshe (Ed). (2000). Self-regulation and academic learning: Self-efficacy enhancing interventions. Handbook of self-regulation.– San Diego, CA, US: Academic Press. – 783 p.

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПОБУДОВУ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Вараксіна А. В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
varacsinaanna@gmail.com*

Актуальність дослідження. Міжособистісна взаємодія є одним із найважливіших чинників ефективності людської діяльності, в ході якої відбувається